

Stortingets energi- og miljøkomite

Vår ref.:
PAL

Deres ref.:

Dato:
04.11.6. November 2024

Innspill til St.m. 27 (2023-24) Tryggare framtid - førebudd på flaum og skred

Tekna er fagforeningen for 111 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge. Våre medlemmer bidrar med kunnskap, forskning og teknologi til en mer bærekraftig verden.

Innledningsvis gjentar vi våre innspill til Stortingets budsjettbehandling denne høsten, som er relevante for stortingsmeldingen om flom og ras. Generelt ser vi at økte bevilgninger i statsbudsjettet for å gjøre Norge mer forberedt på flom og skred – spises opp av kostnadsøkninger. Det er derfor ikke noen reell satsing på disse områdene i statsbudsjettet. Tekna har foreslått økninger til NVE og kommunene til forebygging av flom og skred. Vi har også foreslått nødvendige bevilgninger til riksveier og jernbanen for å opprettholde standarden på infrastrukturen for slik å være bedre forberedt på naturhendelser som flom og skred.

Avslutningsvis i vårt innspill kommenterer vi noen av punktene i meldingen om overvann og om kompetanse.

Regional- og distriktsutvikling (kap. 553 – KDD) / Norges vassdrags- og energidirektorat (kap. 1820, post 22 og post 60 - ED)

Et endret klima fører til hyppigere og mer ødeleggende ekstremvær. Lokalsamfunn, veier og annen infrastruktur får større skader og behovet for forebygging øker. Erfaring fra ekstremværet Hans høsten 2023 viser at der hvor forebyggende tiltak er gjennomført har man sluppet kostbare skader ved flom og skred. Dette har en positiv samfunnsøkonomisk gevinst. Tekna foreslår derfor en økning på angitte poster som gir muligheter for å gjennomføre flere forebyggende tiltak i regi av kommunene og NVE.

Stortinget bes øke bevilgningene på post 22 med 47 millioner kroner og på post 60 med 50 millioner kroner.

Jernbanedirektoratet (Kap. 1352, post 71 – SD)

Tekna støtter regjeringen økte satsing på drift, vedlikehold og fornying for å øke regulariteten i togtilbudet og være bedre rustet mot klimaendringer, flom og skred.

Vi merker oss imidlertid at regjeringens satsing vil gi et økt etterslep på vedlikehold og fornying neste år. I henhold til opptrappingsplanen i NTP vil også etterslepet øke de neste seks årene, før det tas sikte på å redusere det.

Stortinget bes øke bevilgningene til fornying med 200 millioner kroner, fra 5,5 til 5,7 mrd. kroner for å begrense økningen i vedlikeholdsetterslepet på jernbanen.

Stortinget bes avklare med regjeringen hvor store ekstrabevilgninger til fornyelse på 2025-budsjettet BaneNor kan bruke, gitt kapasiteten i BaneNor og i markedet som leverer til BaneNor.

Statens vegvesen (kap. 1320, post 22 - SD)

Tekna har i mange år pekt på det store vedlikeholdsetterslepet innen veisektoren. Standarden på veiene må ikke svekkes i en tid hvor farene for flom og skred øker ved endringer i klimaet. For 2025 viser regjeringen til at vedlikeholdsetterslepet på riksveiene vil gå ned med 1,1 mrd. kroner. Nylige tall fra Statens vegvesen viser imidlertid at etterslepet på riksveiene vil øke med 450 millioner kroner i 2025.

Stortinget bes øke regjeringens forslag om midler til drift, vedlikehold og fornying av riksveiene med 450 millioner kroner.

Forebygging av skader fra overvann

Klimaendringer med et våtere vær, kombinert med menneskelige arealinngrep som begrenser og påvirker infiltreringen i naturlig terreng, gjør at overvann er en økende samfunnsutfordring. Under gitte betingelser, kan overvann på avveie skape like stor naturskade som flom i vassdrag. De årlige skadekostnadene på grunn av overvann er beregnet til mellom 1,6 og 3,6 milliarder kroner. NVE har ansvar for å forvalte Norges vannressurser. Tradisjonelt har dette vært knyttet til vassdrag, men med økende skader og risiko fra overvann, mener Tekna at NVEs arbeid med å forebygge skader fra overvann må styrkes. Se også vårt forslag over om økte midler til NVE.

Tekna er positive til regjeringens arbeid med å gi kommunene bedre anledning til å finansiere lokale tiltak mot overvann gjennom et eget overvannsgebyr. Dette vil være mest aktuelt for noen områder i enkelte bykommuner. Tekna savner politisk framdrift i arbeidet med å få fram forskriften som har vært under arbeid i Miljødirektoratet i lengre tid.

Tekna støttet forslagene fra Gjerdrumutvalget (NOU 2022:3) etter kvikkleireskredet på Gjerdrum i desember 2020. Blant forslagene var utarbeiding av standarder for registrering av hvordan overvann blir ledet til vassdrag, lokalisering av bekkelukkinger og andre kritiske punkter og anlegg i vassdragene. Det er positivt at regjeringen i meldingen vil vurdere utarbeiding av slike standarder. God standardisert informasjon om overvann er avgjørende for å forebygge kvikkleireskred.

Økende overvann bidrar til økt belastning på vann- og avløpsanlegg. En mer aktiv politikk for bedre overvåking, kartlegging og håndtering av overvann, forebygger flom og skred, og reduserer belastningen på vann- og avløpssystemene.

Kompetanse mangler, og den blir heller ikke utdannet

Meldingen peker på en prekær mangel på fagfolk med masterutdanning innen vassdragsteknikk og geoteknikk. Det er også en generell mangel på ingeniørkompetanse, både i privat sektor og i kommunene. Ingeniørorganisasjonene NITO og Tekna har egne undersøkelser som viser dette tydelig. I meldingen vises det til at regjeringen «...forventar at universitet og høgskuler, i samsvar med tiltak i utsynsmeldinga, samarbeider med arbeidslivet og gjer løpande vurderingar av framtidige kompetansebehov, både nasjonalt og regionalt.»

Tekna mener at etater med et sektoransvar må forsterke sitt samarbeid med universitetene med fagressurser over tid, slik at universitetene kan tiltrekke seg og utdanne de studentene sektoren har behov for. I spesialiserte fagdisipliner ser vi at universitetene ikke klarer denne oppgaven alene.

Stortinget må be regjeringen klargjøre overfor sine etater et ansvar for å samarbeide med utdanningsinstitusjonene om å rekruttere og utdanne studenter innen spesialiserte fagdisipliner. Det må avsettes nødvendige ressurser i etatene for å oppnå omforente målsettinger om antall utdannede kandidater.